

PRVI INTERDISCIPLINARNI STUDENTSKI SKUP *KARLOVAČKI DANI SLOBODNE MISLI*

O činjenici da interdisciplinarnost i multidisciplinarnost savremene naučne misli postaje ne samo trend već i neophodnost savremenih istraživanja svedoči i pionirski poduhvat *Karlovački dani slobodne misli*, međunarodni interdisciplinarni studentski skup, u okviru kojeg se putem različitih međusobno povezanih sadržaja nastoji sprovesti promocija nauke, kulture i umetnosti. Prvi *Karlovački dani* jesu produkt glavnog projekta *Centra za afirmaciju slobodne misli* (CEZASM)¹ iz Sremskih Karlovaca, na čelu sa Andreom Ratković, glavnom idejnom kreatoricom i predsednicom Organizacionog i Programskog odbora skupa. CEZASM se bavi koncipiranjem i realizacijom projekata koji u svom fokusu imaju promišljanje aktuelnih socio-kulturnih fenomena i to u cilju promocije i popularizacije kulture slobodnog mišljenja i stvaralaštva među mladima, uključujući i motivisanje mladih kako bi doprineli zasni-

vanju društva koje će biti oslobođeno od predrasuda i stereotipa, te ostalih oblika mišljenja putem kojih se drugo kao drugačije i/ili nedovoljno poznato/jasno nastoji marginalizovati. Među glavnim ciljevima promotera ovakvog stava potrebno je istaći i promovisanje kulture dijaloga, uvažavanje osnovnih ljudskih prava i sloboda, rodne ravnopravnosti, interkulturalnosti itd. O vrednosti i značaju ovog ambicioznog i kompleksnog projekta svedoči podrška koju je CEZASM dobio od strane Opštine Sremski Karlovci, kao i Pokrajinskog sekretarijata za kulturu i javno informisanje, ali i spremnost institucija poput Zavoda za kulturu Vojvodine, Turističke organizacije Srbije i Muzeja grada Novog Sada da pruže svoj doprinos njegovoj što uspešnijoj realizaciji.

Skup *Karlovački dani slobodne misli* održao se od 5. do 7. juna u Sremskim Karlovcima, a kao ciljna grupa ove konferencije bili su studenti svih nivoa društveno-humanističkih studija. S obzirom na to da je glavni cilj razvijanje interkulturalne i interdisciplinarne

¹ Informacije o ovom udruženju mogu se naći na zvaničnom sajtu (www.cezasm.wix.com/cezasm) ili putem mejla (afirmacijamisli@gmail.com).

razmene mišljenja, ovogodišnja konferencija uključivala je dvadesetak izglagača iz Srbije (Novi Sad, Beogra, Kragujevac i Niš), Hrvatske (Zagreb) i Engleske (London), sa raznovrsnim društveno-humanističkim usmerenjima (filozofija, sociologija, psihologija, lingvistika, nauka o književnosti, teorija umetnosti i filma, istorija umetnosti, antropologija itd.). S obzirom na interdisciplinarnost kojom su prožeta proučavanja nauke, kulture i umetnosti, konferencija se sastojala iz četiri značajna dela: 1) ciklus pozvanih predavanja eminentnih stručnjaka iz zemlje i regiona, 2) studentski kongres na temu „Socijalne (de) konstrukcije identiteta“, 3) kolektivna studenstka izložba „Identiteti Vojvodine“ i 4) festival kratkih TV formi „Medijske (re)interpretacije identiteta“.

Na svečanom otvaranju *Karlovačkih dana slobodne misli* učesnike i učesnice skupa pozdravili su organizatori i predstavnici Opštine Sremski Karlovci, nakon čega je usledilo prvo plenarno izlaganje. Svi učesnici i gosti skupa imali su prilike da odslušaju pozvana predavanja eminentnih stručnjaka na temu socio-kulturno i filozofskog promišljanja pojma identitet. Prof. dr Lino Veljak (Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska) u svom izlaganju *Zašto je svaka prava misao slobodna?* mišljenje deli na dva

tipa, izdvajajući kritičko mišljenje i ono mišljenje kojeg nema, a na čije mesto stupaju predrasude i dogme. Drugi tip autor posmatra kao privid mišljenja i rob dogmi, a kako bi mišljenje bilo mišljenje, ono mora biti slobodno. Stoga, rezultat mišljenja jeste misao koja je slobodna od robovanja autoritetima, slobodna od predrasuda, dogmi, laži i obmana. Dr Enis Zebić (Radio Slobodna Evropa, Zagreb, Hrvatska) u svom izlaganju *Zašto (ne)odustati od parlamentarne demokratije?* ističe činjenicu da je savremeni svet globalizovan, a da je u tranzitivnim društvima građanstvo razapeto između idealizovanih sećanja na propale totalitarne sastave i stvarnosti u kojoj liberalna demokratija iz niza razloga nije prepoznata kao zadovoljavajući i uspešan model političkog života. Autor iz tih razloga ne vidi globalnu revolucionarnu promenu, proglašavajući određene partikularne inicijative kao wishful thinking. Stoga, autor se pita da li liberalna demokratija u tranzitivnim društvima može postati zadovoljavajući i uspešan model političkog života, sa odgovorom da je verovatno moguće, što otvara pitanje gde započeti sa pomacima prema njenom uspehu. Na kraju, doc. dr Slobodan Sadžakov (Pedagoški fakultet u Somboru, Srbija) u svom izlaganju *Egoizam i altruizam u kontekstu formiranja modernih identiteta* razmatra fe-

nomen egoizma i altruizma: egoizam u vezi sa pojmovima ljudske prirode, individualnosti, interesa, narcizma i morala, a altruizam u vezi sa formom i značajem u okviru moderne društvenosti (filantropija, solidarnost, manipulacija altruizmom, „digitalni altruizam“, fenomen „ljubi dalekog tuđeg“).

U okviru kongresa „Socijalne (de)konstrukcije identiteta“ mladi naučni poslenici predstavili su rezultate svojih istraživanja, krećući se kroz nekoliko podtema kongresa: identifikacije identiteta, uloga medija u promociji socijalnih identiteta, ideologizacija identiteta, (zlo)upotrebe nacionalnih identiteta, interkulturalnost, multikulturalnost i identitetski diverzitet, identiteti u kontekstu umetničkog stvaralaštva, (ne)autentičnost ličnog identiteta, produkcije masovnih identiteta u eri popularne kulture, religija i socijalni identiteti itd. U okviru izloženih referata sprovedena su prvenstveno teorijska promišljanja socijalnih tendencija konstruisanja i dekonstruisanja višedimenzionalnog fenomena identiteta, kao i pojava/problema koji se s njim u vezi javljaju. Takođe, u određenom broju referata bile su zastupljene i empirijske analize usmerene ka razjašnjenju dilema koje se javljaju usled različitih socio-kulturnih (zlo)upotreba ovog fenomena. Referati su

po svom karakteru bili uglavnom interdisciplinarni, s tim da su i oni koji su bili postavljeni izrazito specijalistički otvorili prostor za interdisciplinarni i pluridisciplinarni pristup. Potrebno je istaći i da su referati bili kvalitetno koncipirani, sa jasno postavljenim tezama i dosledno sprovedenim argumentacijama, a uz pozivanje na, s obzirom na obrađivanu problematiku, relevantne izvore.

Festival kratkih TV formi pod nazivom „Medijske (re)interpretacije identiteta“ osmišljen je sa fokusom na negovanje, promovisanje i popularizacija audiovizuelnog stvaralaštva, te njegove uloge u afirmaciji interkulturalnog dijaloga. S tim u vezi, u sklopu ovogodišnjeg festivala bili su prikazani angažovani radovi Samire Oulaillah, francuskinje marokanskog porekla, koja trenutno živi, radi i studira u Velikoj Britaniji, a koja je u poslednjih deset godina samostalno putovala širom sveta kako bi zabeležila ljudske životne priče putem angažovane fotografije i dokumentarnih filmova. Samirini dokumentarni filmovi o identitetima Perua, Malija, Ekvadora, Ukrajine i Palestine bili su objedinjeni pod nazivom *The Spirits of the World*, uključujući sledeće filmove: *The Spirits of the Peruvian Amazon*, *Meeting the People of Mali*, *On the Roads of Ecuador*, *The Voices of Ukraine* i

Forever Palestine. Nakon prezentacije ovih filmova, svi pristuni imali su priliku da postavljaju pitanja i u živoj diskusiji međusobno i sa izlagačicom na engleskom jeziku razmatraju pojavu medijske reinterpretacije identitea u modernim društvima. Posle ove sesije, bio je izložen i izabrani opus angažovanih fotografija Samire Oulaillah pod nazivom *Womenhood*, a koje su nastale tokom snimanja navedenih filmova.

U okviru izložbe na temu „Identiteti Vojvodine“, koja je bila postavljena prvog dana skupa u pešačkoj zoni Sremskih Karlovaca prikazane su fotografije Filipa Rađenovića, studenta grafičkog dizajna na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Fotografski opus koji je bio izložen predstavlja osvrt na identitete vojvođanskog socio-kulturnog konteksta koji se smatraju „alternativnim“, te koji se stoga u svom vizuelnom odražavanju razlikuju od ustaljenog prikaza vojvođanskog identiteta. Ova izložba ponudila je jedan nekonvencionalan vizuelni identitet Vojvodine koji svedoči o tome da njena lepota ne leži isključivo u prošlosti i tradiciji, nego i u stalnom progresu. Umetnička namera prikazanog opusa predstavlja formiranje vizuelnog zajedništva većeg broja različitih poimanja estetike ličnog izgleda koji proističe iz doživljaja i proživljavanja sebe i sveta, društve-

nog poretka i dominantnog sistema vrednosti.

Imajući u vidu sve navedeno, pokazuje se očiglednim koliko su istraživački poduhvati prezentovani na ovoj konferenciji komplementarni sa savremenim teorijsko-metodološkim postulatima naučne i umetničke misli. Iz perspektive mladih naučnih poslenika, verujemo da će izlazak zbornika iz štampe svakako biti pozdravljen od strane dobrog dela naučne javnosti koji se bavi interdisciplinarnim istraživanjima na ovu temu. Konačno, da je reč o ozbiljnom projektu i konferenciji pred kojom je budućnost, govori i činjenica da je već u planu naredni interdisciplinarni skup koji pred istraživače stavlja novu tematiku *Percepcija drugog kao drugačijeg*, a podrazumevaće interdisciplinarna preispitivanje marginalizovanih grupa i sistema, proučavanja interkulturalnog dijaloga, rodne ravnopravnosti i sl., sa osvrtom na raznovrsna teorijska i empirijska istraživanja (filozofija, sociologija, umetnost, psihologija, političke nauke, filologija, medijske studije, kulturološke studije, metodika nastave itd.).

Stefan Todorović
Andrea Ratković